

Fritid förr och nu

Att ha något att göra på sin fritid är viktigt för många. Enligt en undersökning har nästan alla i Sverige någon typ av intresse eller hobby som de sysslar med på fritiden, i genomsnitt 2,5 intressen per person. Och 95 procent av svenskarna säger att de blir lyckliga av sina fritidsintressen.

Ordet "fritid" är historiskt sett ganska nytt. På 1800-talet, före Sveriges industrialisering, var det bara överklassen som hade ett fritidsliv då de kunde syssla med olika trevliga aktiviteter. De flesta andra människor arbetade hårt i jordbruket från tidig morgon till sen kväll. Under den arbetsfria tiden behövde de vila för att orka med nästa arbetsdag. I slutet av 1800-talet och början av 1900-talet, när den industriella revolutionen började i Sverige, växte en ny samhällsklass fram, arbetarklassen. Många lämnade

jordbruken och flyttade till städerna för att arbeta inom industrin. Arbetarna jobbade en stor del av dygnet och hade inte många lediga dagar.

I mitten av 1930-talet var Sverige på väg att få en lag som gav alla rätt till två veckors semester och staten tyckte att det var viktigt att människor använde sin ledighet till något meningsfullt. Man var orolig att arbetarna skulle få sämre moral om de inte använde fritiden på ett bra sätt. Därför ordnade man år 1936 en stor nationell fritidsutställning, *Fritiden*, i Ystad. Utställningen skulle hjälpa människor att hitta passande fritidsaktiviteter. Mer än

I utställningskatalogen kunde man bl.a. läsa att "fritiden skall skapa lyckliga, harmoniska människor".

250 000 personer besökte utställningen och i samband med den blev begreppet fritid känt bland de flesta. I utställningskatalogen kunde man bl.a. läsa att "fritiden skall skapa lyckliga, harmoniska människor". Folk skulle använda fritiden till att bli friska och hälsosamma människor som sedan presterade bättre när de kom tillbaka till arbetet. Intellektuella och kulturella aktiviteter var lämpligt att syssla med på fritiden. Frimärks- och fjärilssamling gick bra. Andra exempel på bra aktiviteter var friluftsliv och cykling. Att lata sig och dricka alkohol var naturligtvis inte bra, men inte heller att syssla med dans, segling eller golf.

På den tiden hade kvinnorna inte lika stor möjlighet som männen att vila under semestern. Kvinnorna hade, mer än idag, ansvar för hushållet och så var det förstås också på semestern. Därför ordnade man på 1940-talet s.k. husmorssemestrar, då kvinnorna kunde åka iväg ett par dagar för

att koppla av och slippa allt hushållsarbete.

Vad är då svenskar intresserade av idag? Musik, resor, mat och media toppar listan över svenskars fritidsintressen. Träning, husdjur, inredning, trädgård, litteratur och språk är också populärt. Det verkar vara mindre intressant att spela teater och läsa poesi.

Svenskar gör mycket mer på fritiden nu än förr och en del säger att de känner sig stressade när de är lediga. Det kan också vara svårt att kombinera fritid, familjeliv och arbete. Men en europeisk undersökning visar att åtta av tio svenskar tycker att de har en bra balans mellan arbete och fritid. Enligt samma undersökning är schweizarna mest nöjda. Bara 16 procent menar att arbetet tar för mycket tid. Minst nöjd är man i Storbritannien, där fyra av tio säger att deras arbete är så stressigt att det påverkar deras fritid negativt. ■